

สรุปผลการจัดการความรู้ (Knowledge Management)
คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประจำปีการศึกษา 2560
ประเด็นความรู้ด้านการวิจัย : การทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัย

เรื่อง

“การทบทวนวรรณกรรม” รากฐานแห่งคุณภาพของงานวิจัย

รองศาสตราจารย์วาริศา พลายบัว
รองศาสตราจารย์ฐาปะนระ วงษ์สาธิตศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิน นิลพันธุ์ ฉัตรไชยยันต์
อาจารย์ ดร.กীরติ คเสนทวา
อาจารย์วิษุตา มังคะลี

คณะผู้จัดทำ

“การทบทวนวรรณกรรม: รากฐานแห่งคุณภาพของงานวิจัย”

“การสร้างบ้านที่มั่นคงต้องอาศัย “รากฐาน” ที่แข็งแรง
การทบทวนวรรณกรรม คือ รากฐานสำคัญสำหรับงานวิจัย”

๑ การทบทวนวรรณกรรม: ความหมายและความสำคัญ

การทบทวนวรรณกรรม หมายถึง วิธีการเขียนและสรุปอย่างเป็นระบบในหัวข้อที่เฉพาะเจาะจงกับเรื่องวิจัย และเป็นการสรุปภาพรวมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและบริบทของการวิจัยเรื่องนั้นๆ ดังนั้น การทบทวนวรรณกรรมจึงเป็นการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดขอบข่ายของการวิจัยเพื่อกำหนดปัญหาของการวิจัย ที่นำไปสู่การเขียนโครงร่างการวิจัย ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างความอยากรู้อยากเห็นของนักวิจัยและองค์ความรู้ของสาขาวิชา (Boswell & Cannon, 2009) มากไปกว่านั้น Cottrell & McKenzie (2011) ยืนยันความสำคัญของการทบทวนวรรณกรรม ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการระบุปัญหาของการวิจัย ทั้งนี้ ก่อนที่นักวิจัยจะเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การทบทวนวรรณกรรมจะช่วยทำให้นักวิจัยได้รู้ว่างานวิจัยที่กำลังดำเนินการอยู่นั้น ช้ำซ้อนกับงานวิจัยที่เคยมีมาก่อนในอดีตหรือไม่ สมควรทำหรือไม่ นอกจากนี้ การทบทวนวรรณกรรมยังช่วยพัฒนาวิชาการ ช่วยให้นักวิจัยสามารถเชื่อมั่นได้ว่างานวิจัยที่กำลังสร้างสรรค์นั้นยังเป็นการเติมเต็มในองค์ความรู้ในศาสตร์สาขานั้นๆ ในขณะที่งานวิจัยของนักวิจัยคนอื่นยังทำได้ไม่สมบูรณ์ และยังช่วยให้นักวิจัยสามารถพัฒนาระเบียบวิธีวิจัย สามารถออกแบบและสร้างเครื่องมือของการวิจัยที่สามารถนำไปต่อบัณฑิตยุคประสงค์ของการวิจัยที่ยังตอบได้ไม่สมบูรณ์ได้ (วัชรินทร์ อิทธิพรหม, 2558 หน้า 17)

นอกจากนี้ Diana Ridley (2008, p.2) ได้นิยามว่า การทบทวนวรรณกรรมคือ การอ้างอิงงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชานั้นๆ การทบทวนวรรณกรรม เป็นการบรรจบกันระหว่าง แหล่งที่มาของข้อความ/ข้อมูล (text) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ และ จุดยืนของผู้วิจัยและงานวิจัยนั้นๆ ท่ามกลางแหล่งข้อมูลอื่นๆ

การทบทวนวรรณกรรมจึงเป็นโอกาสในการเขียนบทสนทนา (*a written dialogue*) เพื่อมีส่วนร่วมกับนักวิจัยในพื้นที่ของงานวิจัยนั้นๆ (area) และในขณะเดียวกัน เป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมกับนักวิจัยในพื้นที่งานวิจัยนั้นๆ เป็นการแสดงความรู้ความเข้าใจ และการตอบสนองต่อองค์ความรู้ (*body of knowledge*) ที่เกี่ยวข้องและเป็นหลักของงานวิจัยนั้นๆ

ในการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจะต้องระบุชัดถึงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นเหตุเป็นผลสนับสนุนหัวข้อวิจัยและวิธีการวิจัย (methodology) ที่ผู้วิจัยเลือกใช้ ผู้วิจัยสามารถใช้วรรณกรรมในการสนับสนุนปัญหาวิจัย หรือชี้ให้เห็นช่องว่าง (gap) จากงานวิจัยในอดีต (previous research) ที่ต้องการการเพิ่มเติม

การทบทวนวรรณกรรมในมุมมองของ Diana Ridley (2008, p.2) จึงทำหน้าที่เป็นทั้งแรงผลักดัน และจุดเริ่มต้นในการค้นหาความจริงของงานวิจัย

บทสรุปของความหมาย“ทบทวนวรรณกรรม” การทบทวนวรรณกรรมจึงมีความสำคัญสำหรับนักวิจัยตลอดกระบวนการวิจัยนับตั้งแต่ 1) ชั้นเริ่มแรก คือ การกำหนดชื่อเรื่อง การตั้งปัญหาการวิจัย การกำหนดสมมติฐานที่แสดงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษา การชี้ให้เห็นช่องว่างขององค์ความรู้ผ่านการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ชั้นระหว่างทาง ได้แก่ การเลือกระเบียบวิธีวิจัยที่สอดคล้องกับประเด็นที่ศึกษา ตลอดจน 3) ชั้นสุดท้าย คือการอภิปรายผลการวิจัยที่ผู้วิจัยจะต้องนำวรรณกรรมที่ทบทวนมาเทียบเคียงกับผลการวิจัยที่ได้รับว่าสอดคล้องกันหรือไม่เพราะเหตุใด

กล่าวโดยสรุปแล้ว การทบทวนวรรณกรรม เปรียบเสมือนการสะสมมุมมอง (โลกทัศน์) ซึ่งจะแปรเปลี่ยนเป็นต้นทุนที่ทำให้นักวิจัยสามารถมองเห็น และเข้าใจปรากฏการณ์การศึกษาได้อย่างรอบด้าน

@ เหตุผลในการทบทวนวรรณกรรม @

1. เพื่อทราบสภาพที่เป็นปัญหาทางสังคมโดยทั่วไปในประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา
2. เพื่อเข้าถึงช่องว่างทางความรู้ (gap of Knowledge) ที่ยังรอการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในประเด็นใดบ้าง
3. เพื่อทราบว่าประเด็นที่เราสนใจศึกษานั้น มีทฤษฎี แนวคิด หรืองานวิจัยใดที่เกี่ยวข้องอยู่บ้าง
4. เพื่อทราบว่าประเด็นที่ต้องการวิจัยนั้น มีใครทำการวิจัยไปแล้วบ้าง อย่างไร เพื่อหลีกเลี่ยงการทำซ้ำซ้อน
5. เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดโจทย์การวิจัยและสมมติฐานให้มีความคมชัด สามารถดำเนินการวิจัยได้
6. เพื่อศึกษาแนวทางการคัดเลือกตัวแปรมาศึกษาและพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย ตลอดจนนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ ให้มีความชัดเจนตามคุณสมบัติของตัวแปรที่กำหนดไว้ในทฤษฎีต่างๆ
7. เพื่อศึกษาว่าผู้ที่ดำเนินการวิจัยมาก่อนหน้านั้นได้ออกแบบการวิจัยอย่างไร ผู้วิจัยจะได้ออกแบบการวิจัยได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
8. เพื่อเรียนรู้ข้อค้นพบจากการวิจัยที่มีผู้ทำเนิ่นมาก่อนว่า มีความสอดคล้องหรือแตกต่างจากทฤษฎีหรือผลงานวิจัยอื่นๆ เช่นไร
9. เพื่อเรียนรู้ปัญหาและข้อบกพร่องของการวิจัยในอดีต อันจะนำมาซึ่งแนวทางการป้องกันปัญหาที่อาจพบได้ในงานวิจัยของตนเองในอนาคตต่อไป
10. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือในการวิจัยว่าควรออกแบบการวัดตัวแปรต่างๆ อย่างไร จึงมีความเหมาะสม

@ องค์ประกอบของการทบทวนวรรณกรรม @

การทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ 1) กระบวนการ และ 2) ผลผลิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กระบวนการ (the process)

หมายถึง การค้นหาค้นหาอย่างเป็นระบบและละเอียดรอบคอบ วรรณกรรมทุกประเภทที่ได้รับการตีพิมพ์ เผยแพร่ เพื่อรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัยให้ได้มากที่สุด ตามมาตรฐานสากล การทำวิจัยหนึ่งชิ้น (เพื่อการศึกษาหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง) ควรอ่านทบทวนวรรณกรรมให้ได้ 1,000-2,000 บทความ และสำหรับการเขียนบทความ 1 ชิ้น เป็นเรื่องธรรมดาที่จะอ่านบทความประมาณ 100 บทความขึ้นไป

ในบทความหรือรายงานวิจัย เลือกใช้ 10-20% จากบทความ/แหล่งข้อมูลที่ได้อ่านทบทวนแล้ว เนื่องจากการเขียนจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับการถกเถียงอย่างเข้มข้น กับแนวคิดจากนักวิจัยและนักทฤษฎีต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับประเด็นหัวข้อที่ศึกษา

2. ผลผลิต (the product)

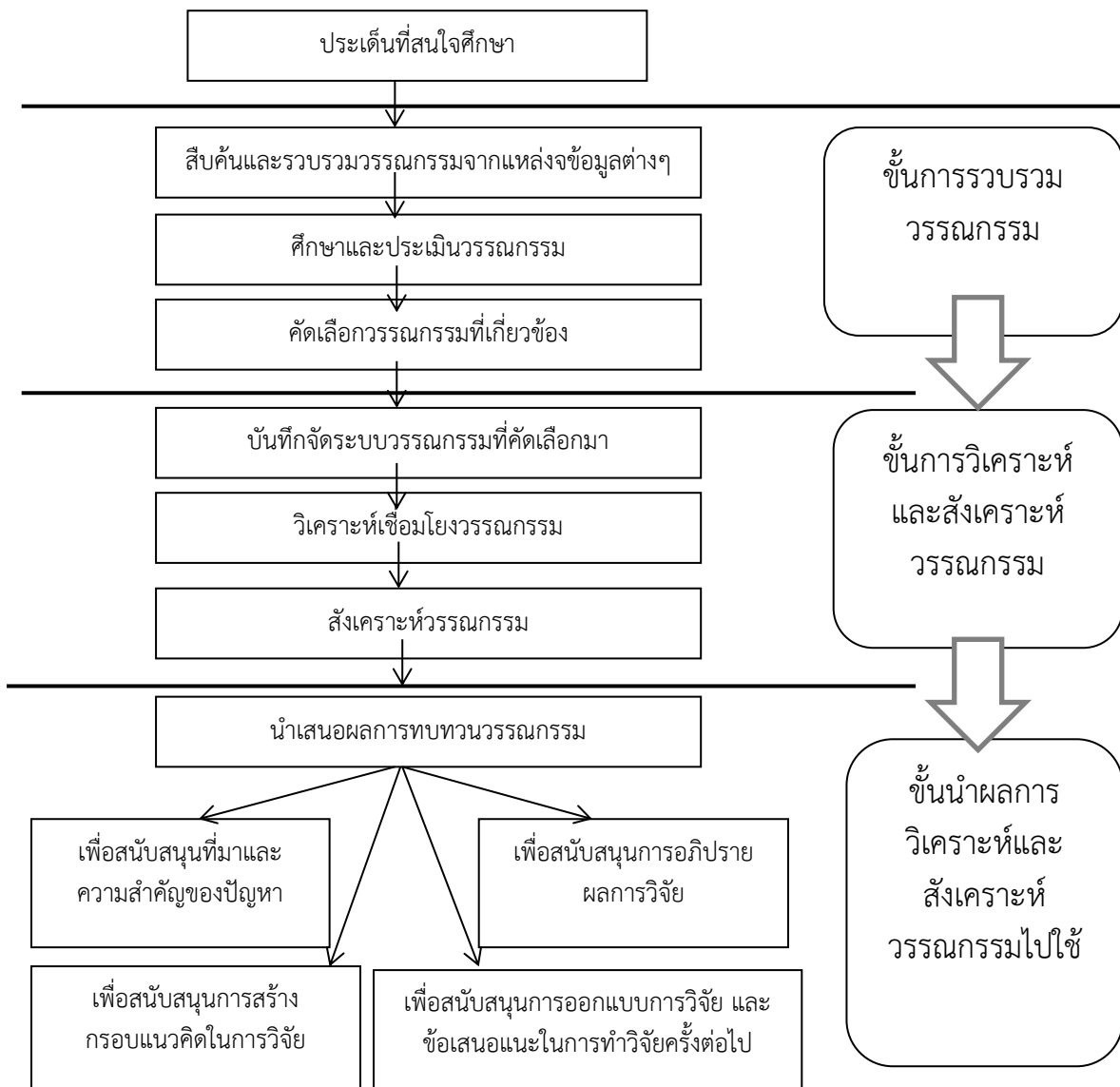
หมายถึง เอกสารงานเขียนที่มีข้อถกเถียงทางวิชาการ ที่นำไปสู่

- ประเด็นวิจัยที่ต้องการศึกษา
- คำแนะนำสำหรับแนวปฏิบัติ
- คำแนะนำสำหรับงานวิจัยที่เป็นที่ต้องการ (ในแวดวงวิชาการ)

ผลผลิต ในที่นี้ ควรมีลักษณะเป็นข้อถกเถียง ที่พัฒนามาจาก มุมมองของผู้วิจัย หรือการเขียนสังเคราะห์ วรรณกรรมที่ได้จัดเรียงตามประเด็นหัวข้อจากมุมมองการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

@ กระบวนการในการทบทวนวรรณกรรม @

1. ระบุประเด็นที่ต้องการศึกษาให้ชัดเจน
2. ระบุแหล่งข้อมูลในการรวบรวมวรรณกรรมต่างๆ
3. คัดเลือกวรรณกรรมที่ต้องการ อาทิ หนังสือ วารสารวิชาการ รายงานการวิจัย ฯลฯ โดยหารให้คำสำคัญ (Key word) จากประเด็นที่ต้องการศึกษาในการค้นหา
4. อ่านและประเมินคุณค่าวรรณกรรม
5. ตัดสินใจเลือกทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบทฤษฎีในการทำการวิจัยต่อไป
6. จัดบันทึกรายการละเอียดต่างๆ ที่คากว่าน่าจะนำมาใช้ในงานวิจัยของตนเอง
7. นำข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมมาวิเคราะห์
8. นำผลจากการสังเคราะห์วรรณกรรมมาเรียบเรียงพร้อมนำเสนอ

ภาพ 1 แสดงกระบวนการทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัย

@ การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณกรรม @

ในการทบทวนวรรณกรรมนั้น หลังจากที่ผู้วิจัยทำการค้นหาและคัดกรองวรรณกรรมมาแล้ว จำเป็นต้องประเมินข้อมูล เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเหล่านั้น เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลและประโยชน์ที่จะได้รับ โดยเฉพาะงานวิจัยที่ได้ศึกษามานั้น ผู้วิจัยต้องอ่านอย่างละเอียดเพื่อทำการวิพากษ์ผลงานพร้อมกับตั้งคำถามและข้อสงสัยต่องานวิจัยในแต่ละขั้นตอนเพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องหรือทำความเข้าใจข้อจำกัดของงานวิจัยในแต่ละเรื่องได้อย่างถ่องแท้ การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณกรรม ในกระบวนการทบทวนวรรณกรรมในการทำวิจัยไว้อย่างเป็นระบบ ดังนี้ (ฐณัฐ วงศ์สายเชื้อ, 2561 หน้า 40 -41)

1. การประเมินเบื้องต้นด้วยการอ่านอย่างละเอียด เพื่อทำความเข้าใจงานวรรณกรรม ทั้งเอกสารหรืองานวิจัย เบื้องต้นผู้วิจัยสามารถประเมินถึงความเหมาะสมการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการอ่านอย่างละเอียดทั้งหมด หรือการอ่านเพียงบทคัดย่อ หรืออ่านบทความฉบับเต็ม หรืออาจพุ่งเป้าไปที่บทสรุปในส่วนท้ายสุดเพื่อทำความเข้าใจวรรณกรรมทั้งหมด จากนั้น ก็ควรเปิดมองที่หน้าอย่างผิวเผินเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับงานนั้นๆ และขั้นตอนต่อไปก็คือ การอ่านอย่างละเอียดทั้งบทความหรือรายงานวิจัยทั้งฉบับเพื่อทำการวิพากษ์บทความหรืองานวิจัยนั้น

2. การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์งานวรรณกรรม นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญ โดยเน้นถึงประโยชน์หรือส่วนที่เกี่ยวข้องของวรรณกรรมที่ทบทวนมา ที่มีต่องานวิจัยของผู้วิจัย อย่างไร มากน้อยเพียงใด โดยผู้วิจัยควรเน้นในส่วนของ แนวคิดทฤษฎี การออกแบบงานวิจัย การวัดและมาตรวัด ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การทดลอง ตรวจสอบ และพิสูจน์ สถิติวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อค้นพบและการรายงานผล ฯ

2.1 พิจารณาความครบถ้วนและชัดเจนของแต่ละส่วนประกอบในงานวิจัย

2.2 พิจารณาความเชื่อมโยงสอดคล้องกันของแต่ละส่วนประกอบในงานวิจัย

2.3 พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในแต่ละขั้นตอนการวิจัยตามหลักการการวิจัย

2.4 พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมไปตามหลักการทฤษฎีที่อ้างอิง

ดังนั้น การค้นหางานวิจัยที่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงกับเรื่องที่ศึกษา เป็นประโยชน์มากที่จะช่วยนำทางผู้ที่จะทำงานวิจัยในประเด็นเดียวกันหรือเกี่ยวข้อง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือเรื่องแนวคิดทฤษฎีที่อ้างอิงระเบียบวิธีวิจัยที่ค้นพบ และการวิพากษ์งานวรรณกรรมในลักษณะเด่นและด้อย ช่องว่างขององค์ความรู้ที่ปรากฏ นอกจากนี้ การวิพากษ์งานวรรณกรรมจำเป็นต้องตั้งคำถามและข้อสงสัยต่องานวรรณกรรมที่อ่านนั้น ว่ามีความสอดคล้องของเนื้อหาและลำดับขั้นตอนตามระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้องแล้วให้เหตุผลที่น่าเชื่อถือ

3. การตั้งคำถามและข้อสงสัยต่องานวรรณกรรม หลังจากทำการวิพากษ์วรรณกรรมแล้ว ผู้วิจัยควรตั้งคำถามและข้อสงสัยต่องานวิจัยที่ได้อ่านทุกครั้ง การตั้งคำถามและข้อสงสัยที่ดีสามารถสะท้อนความรู้ความเข้าใจที่มีต่อกระบวนการทำวิจัยได้ชัดเจน สะท้อนความสมบูรณ์ครบถ้วนของกระบวนการ และความน่าเชื่อถือของงานวิจัยชิ้นนั้นๆ ทั้งนี้ การตั้งคำถามดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยทักษะความรู้ ความชำนาญด้านการวิจัย แนวทางการตั้งคำถามหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับงานวิจัย

3.1 งานวิจัยสนับสนุนแนวคิดทฤษฎีหลัก

3.2 งานวิจัยสนับสนุนแนวคิดทฤษฎีรอง (แนวคิดทฤษฎีที่ได้แย้งแนวคิดทฤษฎีหลัก)

3.3 งานวิจัยขยายขอบเขตองค์ความรู้เดิม

3.4 งานวิจัยที่มีตัวแปรและมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสอดคล้อง/ ขัดแย้งกับงานวิจัย

3.5 งานวิจัยรองรับด้านระเบียบวิธีวิจัย/ สถิติ

3.6 งานวิจัยที่สอดคล้อง/ ขัดแย้งกับข้อค้นพบ

@ การสังเคราะห์งานวรรณกรรม @

การสังเคราะห์งานวรรณกรรมเริ่มต้นด้วยการรวบรวมข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด มาอธิบายปรากฏการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างมีหลักการและเหตุผลเพื่อสนับสนุนข้อโต้แย้งของงานวิจัย การทบทวนวรรณกรรมไม่ใช่เพียงแค่การอธิบาย สรุป เปรียบเทียบหรือทบทวนความรู้ แต่เป็นการรวบยอดทางความคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและทักษะความสามารถของผู้วิจัยในการพัฒนาแนวคิดใหม่ สร้างสมมติฐานการวิจัยหลัก หรืออภิปรายให้เหตุผลในประเด็นข้อโต้แย้งของการวิจัย สำหรับเป้าหมายของการสังเคราะห์วรรณกรรมประกอบ 7 ขั้นตอน ดังนี้ (ฐณัฐ วงศ์สายเชื้อ, 2561 หน้า 42)

1. แสดงขอบเขตและเนื้อหาสาขาที่ทำวิจัย
2. จำแนกเรื่องที่ทำไปแล้วจากเรื่องที่ควรทำ
3. ระบุหัวข้อ/ ปัญหาในกลุ่มเรื่องวิจัยที่ชัดเจน
4. ระบุงานวิจัยอยู่ในมิติใดของงานวิจัยที่ผ่านมา
5. อภิปรายนิยามศัพท์ที่แตกต่างและคลุมเครือ
6. ระบุตัวแปร/ ความสัมพันธ์และเสนอสิ่งใหม่
7. สังเคราะห์และเสนอแนวคิด มุมมองมิติใหม่

ภาพ 2 แสดงเป้าหมายของการสังเคราะห์วรรณกรรม

ในบทสังเคราะห์ ผู้วิจัยจะต้องวิพากษ์วิจารณ์สถานการณ์ของสาขาหรือวงวิชาการที่ทำวิจัย เพื่อแสดงประเด็นต่างๆ ที่น่าสนใจและยังคงเป็นที่โต้เถียงกันมากในวงวิชาการและที่ผ่านมาได้มีการทำวิจัยเรื่องใดไปแล้ว โดยอภิปรายงานวิจัยที่ผ่านมาสามารถค้นหาคำตอบเป็นที่น่าพอใจและยุติข้อโต้แย้งทางวิชาการที่แท้จริงได้หรือไม่ หรือเกิดเป็นประเด็นโต้แย้งใหม่ขึ้น ประเด็นโต้แย้งทางวิชาการหรือปัญหาวิจัยนี้มีงานวิจัยใดกล่าวอ้างถึง และงานวิจัยเหล่านั้นต้องถูกจำแนกออกอย่างน้อย 2 กลุ่มคือ 1) กลุ่มงานวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานหลักที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นโดยมีแนวคิดทฤษฎีรองรับ และ 2) งานวิจัยที่มีผลการวิจัยคัดค้านสมมติฐานหลักดังกล่าว โดยแสดงอย่างสมดุลระหว่างแนวคิดที่สนับสนุนและคัดค้านสมมติฐานหลัก เพื่อนำไปสู่การทำวิจัยต่อไป

นอกจากการกำหนดพื้นที่ของเรื่องที่ทำวิจัยในสาขาหรือศาสตร์แล้ว ผู้วิจัยจำเป็นจะต้องกล่าวถึงความ เป็นมาก่อนนำไปสู่ประเด็นหรือเรื่องที่ทำวิจัยเพื่อแสดงทิศทางความสนใจในวงวิชาการ การระดมองค์ความรู้และ พัฒนาการของศาสตร์ที่ทำวิจัยอันเป็นการให้ข้อมูลแก่ผู้อ่านถึงอดีตที่ผ่านมา มีการศึกษาเรื่องใดเนื้อหาใดก่อนจะ พัฒนามาสู่ประเด็นวิจัยนี้ ขั้นตอนต่อไป คือ การสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากผลงานวิจัยอื่นๆ ซึ่งก่อนการ สังเคราะห์ ผู้วิจัยควรทำการศึกษาเรื่องการให้ความหมายของศัพท์หรือคำสำคัญให้ชัดเจนก่อน เพราะงานวิจัยแต่ละเรื่องกำหนดความหมายของคำแตกต่างกัน เช่น ความหมายของประชากรที่ศึกษา อาจมีความแตกต่างด้านอายุ เพศ การศึกษา อาชีพ พื้นที่และอื่นๆ เนื่องจากการวิจัยในประชากรที่แตกต่างกันย่อมนำมาซึ่งผลการวิจัยที่ แตกต่างกันไปด้วย

สำหรับงานวิจัยทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ที่นิยมใช้ตัวแปรองค์ประกอบ (Composite indexes) ก็ เช่นเดียวกัน แม้งานวิจัยอาจมีชื่อปัจจัยหรือตัวแปรเหมือนกัน แต่อาจมีองค์ประกอบของตัวแปรนั้นแตกต่างกัน ซึ่งการกำหนดองค์ประกอบของตัวแปรที่ศึกษาจะเป็นปัจจัยใด มีมากน้อยหรือซับซ้อนเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับความ สนใจของนักวิจัยแต่ละคน และเมื่อผู้วิจัยต้องอภิปรายเปรียบเทียบผลสังเคราะห์ผลงานวิจัยเหล่านั้น ควรตระหนัก ถึงองค์ประกอบของตัวแปรที่แตกต่างกันเหล่านี้ด้วย ในการวิพากษ์งานวิจัยที่มีความแตกต่างกันในความหมาย ของประชากร ปัจจัยหรือตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ภารกิจอีกประการหนึ่งของการทบทวนวรรณกรรม คือ การรวบรวมและค้นหาตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพล สำคัญต่อตัวแปรตาม การระบุมุมสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่สามารถอธิบายโดยปรากฏการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เราวิจัยได้ การตรวจสอบทิศทางความสัมพันธ์ที่คลุมเครือจากผลงานวิจัยหลายชิ้น พร้อมกับการ เสนอทิศทางความสัมพันธ์ใหม่ ส่วนสุดท้ายของการสังเคราะห์วรรณกรรม นอกจากจะต้องทำการวิพากษ์งานวิจัย ที่ผ่านมาแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการนำเสนอแนวคิดหรือมุมมองใหม่ที่ได้จากการรวบยอดทางความคิด จากงานวิจัยที่ผ่านมา ด้วยการเสนอในกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

อาจกล่าวได้ว่า การทบทวนวรรณกรรม = “การเขียนใหม่” เป็นการสังเคราะห์จากวรรณกรรมที่อ่านมา ทั้งหมดขึ้นมาใหม่ มีลักษณะสำคัญ คือ

- นำเสนอภาพรวมแล้วที่ผ่านมา มีประเด็นใดที่มีการวิจัยกันมาก อะไรที่วิจัยกันน้อย
- ประเด็นไหนได้ข้อสรุปหนักแน่นแล้ว ประเด็นไหนยังขาดข้อสรุปที่หนักแน่น
- งานวิจัยของเรากำลังศึกษาอยู่ในประเด็นไหน หากได้ผลการศึกษามาแล้วจะช่วยบอกอะไรได้เพิ่มเติมบ้าง
- ประเด็นวิจัยที่เรากำลังจะทำนี้เคยมีผู้ทำมาแล้วหรือไม่ ถ้ามีงานนั้นตอบคำถามว่าอย่างไร คำตอบเรื่อง ไหนยังคลุมเครือ มีงานวิจัยอื่นได้คำตอบที่ชัดเจนแย้งกันหรือไม่

@ หลักเกณฑ์การนำเสนอผลการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง @

1. เลื่อนำเสนองานวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ตรงกับปัญหา ตรงประเด็น เลือกอ้างอิงเฉพาะ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องที่ศึกษา ระบุจุดสำคัญอย่างชัดเจนและไม่เยิ่นเย้อ เน้นในส่วนที่ไม่ลงรอยกัน และสะท้อนถึงประเด็นที่สำคัญๆ
2. งานที่นำมาเสนอต้องคัดสรรเฉพาะที่สำคัญ ต้องอธิบายให้กระจ่างว่าปัญหาวิจัยคืออะไร และได้ทำอะไรไปแล้วบ้าง โยแสดงให้เห็นว่างานที่ทำมาก่อนหน้านี้ ต้องมีการศึกษาต่อไป เพราะเหตุใด
3. ไม่ควรเขียนเพียงเพื่อนำเสนอข้อมูลหรือข้อเท็จจริง แต่ต้องเขียนในเชิงการวิพากษ์วิจารณ์และการประเมินค่า การเขียนข้อความต่อกันโดยปราศจากหลักฐานว่ามีความเห็นอย่างไร จะทำให้วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาเสนอปราศจากคุณค่าต่อโครงการวิจัย
4. หลีกเลี่ยงการใช้ข้อความที่แสดงว่า มีการทำวิจัยเรื่องนี้้อย่างมาก หรือมีผู้ทำวิจัยในเรื่องนั้นๆ มาแล้วเป็นจำนวนมากจนเกินที่จะสรุปผลได้ง่ายๆ การเขียนในลักษณะนี้ทำให้เกิดความเข้าใจว่า ผู้เขียนไม่ได้ทำความเข้าใจกับเรื่องนี้ได้อย่างเพียงพอ
5. การอภิปรายเกี่ยวกับงานที่ผู้อื่นทำจะนำทางให้ผู้อ่านมีความเข้าใจกระจ่างว่ามีอะไรได้ทำไปแล้วบ้าง ที่สำคัญคือ ต้องแสดงให้เห็นว่า มีเหตุการณ์อะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลงไปในระยะเวลาที่ผ่านมาไป ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังที่พบในวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และมีอะไรเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในด้านแนวคิดหลักการ และทฤษฎีบ้าง
6. การกำหนดกรอบแนวคิด เป็นส่วนที่นำเสนอหลังจากการได้ทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของผู้อื่น ผู้วิจัยจะต้องกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยของตนขึ้น เพื่อเป็นการแสดงแนวคิดของตน เป็นส่วนที่แสดงถึงการบูรณาการสิ่งที่ได้ศึกษาทบทวนมาแล้วนำมาสร้างเป็นกรอบการวิจัย หรือ โมเดล พร้อมทั้งแสดงทฤษฎีหรือแนวคิด และให้เหตุผลว่า ทำไมทฤษฎีและแนวคิดดังกล่าว จึงนำมาสู่การตั้งสมมติฐานและปัญหาหรือคำถามนำการวิจัยอย่างไร กรอบแนวคิดที่นำเสนอขึ้นนี้มีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร การทบทวนวรรณกรรมที่ดีที่ครอบคลุมปัญหารวมทั้งหัวข้อวิจัยจะนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดเนื้อหาหรือโครงสร้างในการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้เครื่องมือที่มีคามตรงในการนำไปใช้วัดตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้ครบถ้วน

@ ข้อเสนอแนะการนำเสนอผลการทบทวนวรรณกรรม @

1. ควรจะมีบทนำที่ได้รับขอบเขตของสาระสำคัญของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องว่ามีหัวข้ออะไรบ้าง
2. ควรจะนำเสนอสาระสำคัญของกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎีของเอกสารการวิจัยหรืองานวิจัยนั้นๆ ที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยที่จะดำเนินการเท่านั้น
3. ควรนำเสนอในลักษณะของการสังเคราะห์ข้อความที่แสดงความสอดคล้องหรือความขัดแย้ง สาเหตุและผลที่เกิดขึ้น โดยใช้สำนวน/ถ้อยคำการเขียนของผู้วิจัยเอง
4. ควรมีการสรุปประเด็น/สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องหรือได้มีการนำมาใช้ในส่วนใดของวิจัยที่กำลังจะดำเนินการ
5. ควรมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลในข้อมูลที่กล่าวอ้างอิงอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจน

@ การประเมินคุณภาพของการทบทวนวรรณกรรม @

คุณภาพของการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ควรมีลักษณะดังนี้

1. เนื้อหามีความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา แสดงถึงความเข้าใจของผู้วิจัยที่มีต่องานวิจัยได้เป็นอย่างดี
2. ระบุชี้ชัดความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัยที่ผู้วิจัยจัดทำกับงานวิจัยที่เคยมีในอดีต เพื่อตอบข้อสงสัยในประเด็นของการนำไปใช้ประโยชน์ (ตอบคำถามว่างานวิจัยนี้มีความสำคัญต่อใคร) ประเด็นหลักฐานเชิงประจักษ์ (ตอบคำถามว่า ช่องว่างในงานวิจัยคืออะไร) และประเด็นทางทฤษฎี (มีความชัดเจนเกี่ยวกับมุมมองทางทฤษฎีที่เลือกใช้)
3. ต้องแสดงให้เห็นว่า งานวิจัยที่จัดทำนี้มีความแตกต่างอย่างไรกับงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา ทำให้ผู้อ่านเชื่อว่า งานวิจัยมีความสำคัญและมีความเหมาะสมด้านเวลาในการจัดทำ
4. กรอบแนวคิดของงานวิจัยที่ดีย่อมสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรม สามารถอธิบายความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งเป็นผลจากการถึงการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัย
5. ข้อมูลในการทบทวนวรรณกรรมถูกนำไปใช้ในการอภิปรายและสรุปผลการวิจัย
6. ช่วยให้อ่านเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาและบริบทแวดล้อมได้เป็นอย่างดี
7. มีการอ้างอิงถึงทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอและสอดคล้องกับเรื่อง
8. มีการจัดลำดับหัวข้อและเนื้อหาเป็นไปอย่างเหมาะสม
9. ในการสรุปและสังเคราะห์ข้อมูลเป็นกรอบการวิจัย
10. เนื้อหาและขอบเขตที่นำเสนอควรครอบคลุมแนวคิดและสารสนเทศเกี่ยวกับตัวแปรสำคัญๆ ที่ศึกษา
11. ในภาพรวม การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถแสดงให้เห็นว่า ผู้วิจัยมีความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรมต่างๆ (ที่ได้คัดเลือกมาศึกษา) ในฐานะนักวิชาการ (scholar) มิใช่เพียงการรวบรวมความรู้จากผู้อื่น แต่ควรตั้งข้อถกเถียงจากมุมมองความคิดของผู้วิจัยที่ผ่านการสังเคราะห์ ก่อร่างสร้างขึ้น และพัฒนาขึ้นจากงานวิจัยในอดีต
12. ยืนยัน และยืนยันที่จะทำให้ผู้อ่านเชื่อในความถูกต้องของงานวิจัย ด้วยการให้ข้อมูลหลักฐานที่เต็มไปด้วยตรรกะ (logical) และมีหลักฐานเชิงประจักษ์ (empirical support) การอ้างอิงเพื่อยืนยันความถูกต้อง ต้องมีหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุน (_____ , 2017)

@ บททิ้งท้าย @

“การทบทวนวรรณกรรม เปรียบเสมือนตั้งรากฐานของงานวิจัย” จากข้อความดังกล่าว หากเปรียบเทียบการทบทวนวรรณกรรมเป็นการสร้าง “รากฐาน” ของ “บ้าน” สักหลังหนึ่ง “รากฐาน” ของวรรณกรรมที่มั่นคงและแข็งแรงนั้น อาจต้องอาศัยระยะเวลา ในการสะสมวัตถุดิบที่ดีพอ และอาศัยความเพียรที่ต่อเนื่องและยาวนาน

การเรียงอิฐแต่ละก้อนในการสร้างบ้านนั้น เปรียบได้กับการเรียบเรียงแนวความคิดต่างๆ ที่ผู้วิจัยอาจต้องทดลองเรียบเรียงแต่ละมุมมอง/แนวคิด หลายครั้งหลายหน จนกว่าจะได้แนวทางที่ “ใช่” หรือบางครั้ง ผู้วิจัยอาจต้องยอมทลายโครงสร้างที่เคยทำมาทั้งหมดเสียก่อน เพื่อให้ได้มุมมองใหม่ที่ดีกว่าเดิม

แต่เมื่อผู้วิจัยได้ก่อร่างสร้าง “รากฐาน” ของงานวิจัยได้อย่างแข็งแกร่งแล้ว การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไปจะเป็นเรื่องง่ายขึ้น และท้ายที่สุด “คุณค่า” ของงานวิจัยหนึ่งๆ อยู่ที่ “องค์ความรู้” ที่ต้องมีทั้งความ “ใหม่” และ “แตกต่าง” จากงานวิจัยที่ผ่านมา การทำการทบทวนวรรณกรรมอย่างมี “คุณภาพ” จะเป็นหนทางที่นำพาผู้วิจัยไปสู่การค้นพบ แนวทางในการพัฒนาความรู้ ที่อาจไม่มีวันสิ้นสุด แต่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้วิจัย และต่อการบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาที่ผู้วิจัยสังกัดอยู่

การทบทวนวรรณกรรม เป็นการแสดงจุดยืนทางวิชาการของผู้วิจัย บนพื้นที่อันหลากหลายและกว้างขวางทางวิชาการ และเป็นการแสดงความเกี่ยวข้องของระหว่างงานวิจัยที่จัดทำกับงานวิจัยในอดีต ข้อถกเถียงทางวิชาการที่เป็นเหตุเป็นผล จะทำให้ประเด็นหัวข้อวิจัย และแนวทางในการดำเนินการวิจัยมีความสมเหตุสมผลไปด้วย

เป็นหน้าที่ของนักวิจัยที่จะต้องค้นคว้าหาข้อเขียนที่เป็นหลักฐานทางวิชาการ จากหนังสือ บทความทางวิชา การให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อคัดเลือกข้อเขียน/มุมมอง ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหัวข้อวิจัยที่ศึกษา และนำมาสร้างเป็นข้อถกเถียงทางวิชาการเพื่อยืนยันความถูกต้องของงานวิจัย

สิ่งที่สำคัญ และเป็นความท้าทายสำหรับนักวิจัย คือการสังเคราะห์และก่อร่างสร้างประเด็นในการถกเถียง/วิพากษ์วิจารณ์มุมมองความคิดของนักวิชาการท่านอื่น หรืองานวิจัยในอดีต เพื่อค้นหา “ช่องว่าง” เล็กๆ จากงานวิจัยในอดีตเหล่านั้น เพื่อยืนยันถึง “ความจำเป็น” ในการดำเนินการวิจัย ในแนวทาง รูปแบบและวิธีการที่ผู้วิจัยเลือกทำ รวมถึง ความท้าทายในการเรียงลำดับข้อมูลต่างๆ อย่างมีตรรกะ การแยกแยะ วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูล และหลักฐานเชิงประจักษ์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมา ให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน

@ รายการอ้างอิง @

- ฐนัฐ วงศ์สายเชื้อ. (ม.ป.ป.). “บทที่ 3 การทบทวนวรรณกรรม – ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับนักวิจัยมือใหม่”. สืบค้นเมื่อ วันที่ 01 มีนาคม 2561, จาก https://pirun.ku.ac.th/~fedutnw/pubs/cp03_literature.pdf
- วัชรินทร์ อินทรพรหม. (2558). “ความสำคัญของการทบทวนวรรณกรรมสำหรับการวิจัย.” วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ปีที่ 10 ฉบับที่ 30 กันยายน – ธันวาคม 2558
- _____ (2017) “*Type of Literature*”, accessed on 22 January 2018, retrieved from http://drrockinsonszapkiw.com/elearning/types-of-literature/TyesofLiteratureUnit_print.html,
- Boswell, C., & Cannon, S. (2009). **Introduction to nursing research: Incorporating evidence-based practice. (2nd ed.)** London: Jones & Bartlett Learning.
- Cottrell, R. R., & McKenzie, J. F. (2011). **Health Promotion and education research methods: Using the Five-chapter thesis/ Dissertation model. (2nd ed.)** London: Jones & Bartlett Learning.
- Ridley, D. (2008). **The literature review: A step-by-step guide for students.** Thousand Oaks, CA: Sage